

Op Het Vinkentouw

Nummer 130, September 2014

In dit nummer:

Eerste netvangst ruigpootuil in Nederland

Een oostelijke kleine karekiet in de Ooijse Graaf?

Ringverslag 2013

Tien en één misvattingen over Griel

B]Yi k gvf]YZF]b[Yfg YfYb][ ]b['

Recensie Demongin 2013

Terugmeldingen

Periodiek van het Vogeltrekstation -
Centrum voor vogeltrek en demografie

Periodiek van het Vogeltrekstation – centrum voor vogeltrek- en demografie (voorheen de Nederlandse Ringcentrale). Het Vogeltrekstation is een samenwerkingsverband van NIOO-KNAW en de Ringersvereniging.

Op Het Vinkentouw verschijnt drie maal per jaar en wordt gratis toegezonden aan alle ringvergunninghouders en relaties. Verkoop van losse nummers uitsluitend via: www.vogeltrekstation.nl/winkel

Downloadbaar als pdf op: www.vogeltrekstation.nl/resultaten/op-het-vinkentouw

Vogeltrekstation
Postbus 50
6700 AB Wageningen

Tel: (0317) 473 465
E-mail: info@vogeltrekstation.nl
Website: www.vogeltrekstation.nl

Redactie: Ton Eggenhuizen, Henk van der Jeugd,
Jan Staal

Illustraties: Wim Verholt, Christian Kampichler,
VRS Castricum, auteurs

Vormgeving: Mees Maas

Kopij: Bijdragen graag per email, bij voorkeur in Word. Grafieken en diagrammen in Excel inclusief data.

Naamgeving van vogels volgens Voous (1980).

Geciteerde literatuur in de tekst als volgt: (Jansen 1996), (De Visser & Pietersen 1984), bij meer dan twee auteurs (Klaasen et al. 1999), in volgorde van publicatie (Pietersen 1976; Jansen 1991). De literatuurlijst behoort op alfabetische volgorde te zijn op het eerste woord van de familienaam. Titels s.v.p. in de originele taal.

Voorbeelden:

Svensson L. 1992. *Identification Guide to European Passerines*. Stockholm. ISBN 91-630-1118-2.

Visser K.L. de 1948. *Veel Struisvogels dit jaar*. *Op Het Vinkentouw* 12: 4-7.

Voous K.H. 1980. *Lijst van Europese Broedvogels, inclusief Nederlandse Vogellijst*.

Limosa 53: 91-103.

Vragen omtrent aanlevering van kopij richten aan Henk van der Jeugd. De redactie behoudt zich het recht voor de binnengekomen artikelen te redigeren, u krijgt daarna uw kopij ter lezing retour.

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
Eerste netvangst ruigpootuil (<i>Aegolius funereus</i>) in Nederland	5
Ringverslag 2013	7
Een oostelijke kleine karekiet in de Ooijse Graaf?	23
Tien en één misvattingen over Griel	25
Bestuur Ringersvereniging - Nieuwsbrief 2014-2	31
Recensie: Guide d'identification des oiseaux en main....	33
Terugmeldingen	34
Mededelingen	35

Agenda

11
OKT

Certificering Nebularia,
Westenschouwen (vol)

Schedelverbening bij
zangvogels

29
NOV

Landelijke dag

Jaarlijks evenement voor
alle vogeltellers en andere
natuurliefhebbers in
Nederland.

25
OKT

Landelijke Steenuilendag

Landelijke Steenuilendag
2014

13
DEC

Ringersdag

Jaarlijkse Ringersdag

Voorwoord

Henk van der Jeugd

Deze nazomer-OHV wordt grotendeels in beslag genomen door het ringverslag over 2013. Na topjaren 2011 en 2012 was het aantal geringde vogels in 2013 wat lager. Mogelijk heeft het koude voorjaar daar een rol bij gespeeld. In de lijst staan weer een aantal interessante gevallen, waaronder een soort die nooit eerder in Nederland werd geringd.

Ook interessant is het verslag over de vangst van een ruigpootuil in de Eemshaven in het najaar van 2013, een niet alledaagse-verschijning en de eerste vangst van deze soort in Nederland met een mistnet. Ving u zelf een ongewone vogel, schroom dan niet een kort verslagje, graag met foto, te schrijven ter publicatie in OHV!

Er is een discussie opgewaaid over het voorkomen en de determinatie van oostelijke kleine karekieten in Nederland. Op ringersnet is hier menig woord over geschreven, en in het kader van die discussie is de terugmelding van een in Nederland geringde kleine karekiet in Saoedi-Arabië intrigerend. In deze OHV wordt vrij gespeculeerd rond deze – en andere – oostelijke terugmeldingen van kleine karekieten.

Er is een nieuw determinatiehandwerk verschenen dat naast zangvogels ook vele niet-zangvogels behandelt en daarmee een welkome aanvulling is op het boek van Baker. In een recensie van het boek in deze OHV spreekt Arnoud van den Berg klare taal: "Het is voor elk ringstation aan te bevelen dit boek bij de hand te houden". Klein nadeel is dat het boek in de Franse taal is verschenen...

Over GRIEL raken we maar niet uitgepraat. In deze OHV worden enkele hardnekkige misvattingen over GRIEL op een rijtje gezet, en worden de huidige stand van zaken en de plannen voor de nabije toekomst uit de doeken gedaan.

De vaste rubriek "Geciteerd uit Ringersnet" slaat deze aflevering even over, om de volgende keer ongetwijfeld flink uit te pakken over kleine karekieten en ander nieuws dat jullie bezighoudt.

Ook in deze OHV ruimte voor de nieuwsbrief van de Ringersvereniging. Deze zal voortaan in elk nummer van OHV verschijnen.

Tenslotte weer enkele leuke terugmeldingen en een aantal mededelingen van het VT.

Veel ringplezier dit najaar!

Henk van der Jeugd

Eerste netvangst ruigpootuil (*Aegolius funereus*) in Nederland

Marcel Sandifort

Op de ringbaan van Eemshaven-Oost in noord Groningen, troffen Lex Tervelde en Marian van Oosten tijdens de eerste ochtendronde op 17 oktober 2013 langs de netten, een kleine uilensoort aan. Ik kwam even later aan op de ringbaan en samen hebben we de vangst gedetermineerd. Al snel kwamen we tot de conclusie dat we een ruigpootuil in handen hadden!

De vogel leek in goede conditie. Na de bekende ringershandelingen te hebben uitgevoerd en na een uitgebreide fotodocumentatie heeft hij nog enige tijd in een wilg naast ons gezeten en liet zich daar ook nog fotograferen. Die ochtend stond er een harde wind uit het noorden welke soms meer dan 6 Beaufort was. Het was te onrustig in de wilg en na een minuut of 5 verdween de uil in het struweel en is daarna niet meer gezien.

Voor zover ons bekend is dit de eerste gedocumenteerde netvangst van deze soort in Nederland. Op grond van de genomen maten, gewicht en verenkleed vermoedden we dat het een eerstejaars vogel was, hoogstwaarschijnlijk een man en dit is bevestigd door Prof. Erkki Korpimäki, co-auteur van *The Boreal Owl* (Korpimäki & Hakkarainen 2012). De ruigpootuil had een vleugel van 172 mm en een gewicht van 117 gram. De P3 had een lengte van 134 mm. Biometrische verschillen tussen de sexen zijn bij ruigpootuilen leeftijd gerelateerd, eerstejaars vogels zijn enigszins lichter van gewicht en hebben minder lange vleugels dan na-eerstejaars vogels. Er is echter overlap waardoor slechts bij 90 % van de vogels op basis van biometrie het geslacht kan worden bepaald (Korpimäki & Hakkarainen 2012).

De vogel had geen enkele versleten handpen of armpen en op basis daarvan is vastgesteld dat het om een 1e k j vogel ging. Pas in de nazomer van het tweede kalenderjaar ruit een ruigpootuil gemiddeld vier van de buitenste slagpennen. (Korpimäki & Hakkarainen 2012). Op grond van het gewicht van de vogel, 117 gram kon geen uitsluitel gegeven worden over het geslacht van de vogel. Adulte vrouwen zijn gemiddeld veel ($\pm 50\%$) zwaarder dan mannen. Voor eerstejaars uilen geldt ook dat vrouwen over het algemeen zwaarder zijn dan mannen echter 117 gram kan net zo goed een zware man zijn als een lichte vrouw (Korpimäki & Hakkarainen 2012). Op basis van de vleugellengte van 172 mm (platgedrukt, maximaal gestrekt) hebben we aan genomen dat het hoogst waarschijnlijk een man betrof. Adulte vrouwen hebben doorgaans langere vleugels ($\pm 5\%$) dan mannen. Ook dit verschil ziet men terug bij eerstejaars uilen. Uit de data van Korpimäki en Hakkarainen (2012) maak ik op dat 172 mm niet onmogelijk is voor een vrouw maar wel uitzonderlijk kort. Bij mannen is 172 mm een gemiddelde maat. (Korpimäki & Hakkarainen 2012).

Omdat in de ringmatenlijst van het Vogeltrekstation de Ruigpootuil niet is genoemd hebben we de dikte van de tarsus gemeten. Dit is lastig omdat de poten behoorlijk bevederd en bedonsd zijn. We kwamen op een dikte van 4.5 mm en uiteindelijk bleek de 7.0 mm ring het beste te passen vanwege de hoeveelheid bevedering rondom de poot.

Over andere geringde ruigpootuilen in Nederland kan gezegd worden dat in september 2008 bij Schoonloo, Drente, 3 nestjongen zijn geringd. Verder is er alleen nog een terugmelding bekend van een dode eerstejaars vogel die op 15 oktober 1975 bij Meedhuizen, Groningen, gevonden is en die in mei van hetzelfde jaar in Nedersachsen, Duitsland, als nestjong was geringd. De vindplaats van die vogel is slechts 18 kilometer

verwijderd van de ringbaan in de Eemshaven, en de datum, half oktober, is nagenoeg identiek. Sinds 1971 zijn broedgevallen van ruigpootuilen in Nederland bekend. Over het voorkomen van ruigpootuilen in Nederland, waarnemingen en broedgevallen verwijs ik naar de [online versie van de Nederlandse Avifauna](#) en naar Ottens & Jonker (2010) in [UILEN 2 \(2010\)](#).

Literatuur

- Korpimäki E. & Hakkarainen H. 2012. The Boreal Owl: Ecology, Behaviour and Conservation of a Forest-Dwelling Predator. Cambridge University Press 2012.
- Ottens G. & Jonker M. 2010. Ruigpootuilen in Drenthe in 2008-2010: terug van weggeweest? UILEN 2: 80-89.

Ringverslag 2013

Henk van der Jeugd,
Murad Maas

In 2013 werden tot nu toe gegevens van bijna 261 duizend geringde vogels ingevoerd, een iets lager aantal dan in de twee voorgaande jaren. Het aantal ingevoerde terugmeldingen bedroeg 60 duizend, hetgeen een normaal aantal is. Zoals gebruikelijk zullen de komende tijd nog wel meer vangsten worden ingevoerd. Voor het eerst werd in 2013 een vale gierzwaluw geringd.

In het hier gepresenteerde overzicht zijn alle ring- en terugmeldgegevens verwerkt zoals bekend bij het Vogeltrekstation op 11 september 2014. De gepresenteerde gegevens zijn deels nog niet gechecked op fouten. Dit verslag volgt dezelfde indeling als dat over 2012 (OHV 127). Bij de terugmeldingen wordt onderscheid gemaakt tussen terugmeldingen van vogels met een Nederlandse ring in het buitenland, vogels met een buitenlandse ring in Nederland, en vogels met een Nederlandse ring in Nederland.

Ten opzichte van vorige ringverslagen kunnen –afgezien van de in 2013 toegevoegde vangsten en terugmeldingen- kleine wijzigingen zijn ontstaan in aantallen en soorten. Dit wordt veroorzaakt door het verwijderen van foutief ingevoerde vangsten, het verbeteren van fouten, of het met terugwerkende kracht invoeren van oude gegevens. Zo zijn van de kuifaalscholver een aantal oude meldingen toegevoegd, en is een fout in de naamgeving van kleine mantelmeeuwen hersteld. Een aantal zeldzaamheden is verwijderd omdat deze op oude invoerfouten bleken te berusten. De vangst van een Sykes spotvogel in 1986 is toegevoegd. Van de vangst van een kleine zwartkop in Friesland in 1996 zijn nieuwe gegevens ontvangen die zijn ingediend bij de CDNA.

We volgen zoveel mogelijk de taxonomische indeling volgens de BOU omdat deze in de meeste EURING landen wordt gehanteerd (De Nederlandse lijst volgens de CSNA onderscheidt meer taxa op soortniveau, maar deze visie wordt in veel EURING landen –nog- niet gedeeld). De revisie van taxonomie en naamgeving is nog niet afgerond. De volgorde van de soorten volgt de EURING-code. Daarom is de volgorde niet strict taxonomisch omdat sommige soorten pas later zijn toegevoegd met een hoge EURING-code en dus onderaan de lijst staan. Er wordt gewerkt aan een nieuwe EURING code die de taxonomische volgorde geheel aanhoudt.

Het aantal geringde vogels in 2013 ligt met bijna 261 duizend wat lager dan in 2012. Mogelijk heeft dat te maken met het koude voorjaar. Ten opzichte van 2012 zijn er in 2013 met name veel minder roofvogels (-20%) en uilen (-60%!) geringd. Ook een aantal zangvogels was slechter vertegenwoordigd, en met name mezen (-40%) deden het in 2013 slecht. Naar verwachting zullen later nog wel meer ringgegevens uit 2013 worden ingevoerd zodat het totaal aantal geringde vogels nog wat zal stijgen. Bijna 60 duizend tot nu toe ingevoerde terugmeldingen zijn een normaal resultaat.

In 2013 werd voor het eerst in Nederland een vale gierzwaluw geringd. Het betrof een vogel die binnen werd gebracht in Vogelasiel Karel Schot in Rotterdam, en daar na revalidatie geringd en losgelaten werd. Andere interessante gevallen betroffen een woudaap (1), ruigpootbuizerd (5), Amerikaanse goudplevier (2), kleine sprinkhaanzanger (1), siberische sprinkhaanzanger (1), veldrietzanger (1), struikrietzanger (7), kleine spotvogel (3) en siberische braamsluiper (2). Deze gevallen moeten grotendeels nog door het CDNA worden beoordeeld. De laatstgenoemde soort betrof twee najaarsvangsten waarvan

enkele veertjes werden verzameld ten behoeve van DNA-onderzoek. Dat wees uit dat het inderdaad siberische braamsluijpers *Sylvia curruca blythi* betrof. Twee overwinterende vogels werden begin 2014 bewust gevangen op voedertafels om veertjes te verzamelen. Ook deze vogels werden vervolgens met behulp van DNA gedetermineerd als *blythi*. Een korte bijdrage over deze vogels verscheen op de [website van Dutch Birding](#).

Verklaring van de gebruikte termen

Geringd (ringed):

Pull: nestjong, nog niet vliegvlug (euringcode 1)

Pull: nestling or chick, unable to fly (euringcode 1)

1kj: eerste kalenderjaar (euringcode 3)

1kj: first calender year (euringcode 3)

Vg: volgroeid (euringcode 2 en >3)

Vg: full grown + adult (euringcode 2 and >3)

Teruggemeld (recoveries and recaptures)

NL-b: Nederlandse ring teruggemeld in het buitenland.

NL-b: Dutch ring recovered abroad

b-NL: Buitenlandse ring teruggemeld in Nederland

b-NL: Foreign ring recovered in the Netherlands

NL-NL: Nederlandse ring teruggemeld in Nederland

NL-NL: Dutch ring recovered in the Netherlands

Totaal: Totaal aantal terugmeldingen

Totaal: total number of recoveries

Code	Soort	Geringd					Terruggemeld							
		2013				1911- 2013	2013				1911-2013			
		pull	1 kj	vg	totaal		totaal	NL-b	b-NL	NL-NL	totaal	NL-b	b-NL	NL-NL
00000	soort onbekend		1	2	3	1231	5	21	30	56	40	133	200	381
00020	roodkeelduiker					23					1	13	3	17
00030	parelduiker					5						1		1
00040	ijsduiker					2								
00050	geelsnavelduiker					2								
00070	dodaars		3	4	7	1159					13	14	122	149
00090	fuut					1234					24	12	7345	7381
00100	roodhalsfuut					8					1	1	4	6
00110	kuifduiker			1	1	4						1	3	4
00120	geoorde fuut					12						2		2
00220	noordse stormvogel			5	5	79		2		2	4	148	7	159
00360	Kuhls pijlstormvogel					1								
00430	grauwe pijlstormvogel					2								
00460	noordse pijlstormvogel sp.											4		4
00520	stormvogeltje			1	1	16		1		1	1	3		4
00550	vaal stormvogeltje					28								
00710	jan-van-gent		1		1	186		3		3	12	251	26	292
00720	aalscholver	37	1		38	12302	3	18	6	27	1289	1744	909	3948
00721	aalscholver spp. carbo											1		1
00722	aalscholver spp. sinensis	14			14	538			1	1	20	3	16	39
00800	kuifaalscholver		2		2	4		3		3		74		75
00950	roerdomp			1	1	681		2		2	31	21	76	128
00980	woudaap		1		1	1627					15	5	19	39
01040	kwak					29			1	1	1	8	11	20
01190	kleine zilverreiger			1	1	195			2	2	8	4	282	294
01210	grote zilverreiger					6		2		2		4		4
01220	blauwe reiger	18	11	12	41	31129		3	19	22	938	433	4406	5780
01240	purperreiger	9	1		10	13778			2	2	464		178	642
01259	reiger sp.												1	1
01310	zwarte ooievaar					2					3	18	2	23
01340	ooievaar	498	2	3	503	13115	261	117	863	1241	5244	1220	22555	29036
01360	zwarte ibis											3		3
01440	lepelaar	371	1		372	9596	215	2	22	239	26753	63	50440	77256
01470	Europese flamingo							1		1		3		3
01520	Knobbelzwaan	408	107	191	706	24948	11	9	652	672	1039	796	14729	16570
01532	kleine zwaan					477	1	3		4	98	1873	180	2165
01540	wilde Zwaan					32		1		1	2	210	10	222
01559	zwaan sp.					1					2		5	7

Code	Soort	Geringd				Terruggemeld									
		2013				1911- 2013	2013			1911-2013					
		pull	1 kj	vg	totaal	totaal	NL-b	b-NL	NL-NL	totaal	NL-b	b-NL	NL-NL	totaal	
01560	zwaangans					1							1		1
01570	rietgans sp.					14776	1			1	1827	1954	566	4349	
01571	taigarietgans					7					2	4	1	7	
01573	Sushkins gans										1			1	
01574	toendrarietgans		10	61	71	2747	7			7	188	33	32	253	
01580	kleine rietgans					1984		8	1	9	240	111	85	436	
01590	kolgans		381	522	903	51357	76	9	73	158	12377	643	13318	26339	
01591	kolgans spp. albifrons					587	3		3	6	14	4	17	35	
01592	kolgans spp. flavirostris					7					1			1	
01600	dwerggans					6						134		134	
01610	grauwe gans	27	20	14	61	4783	4	7	93	104	562	4964	43991	49517	
01613	soepgans					23							3	3	
01620	indische gans					8					1	16		17	
01630	sneeuwvangans											13		13	
01659	gans sp.					6	1	1	2	4	9	3	4	16	
01660	Canadese gans sp.	1		3	4	598		6	12	18	6	116	59	181	
01661	grote Canadese gans		1	3	4	14		3		3	1	4	3	8	
01664	kleine Canadese gans					3			1	1			1	1	
01670	brandgans	4	33	508	545	11531	19	51	50	120	599	492	682	1773	
01680	rotgans sp.					879		3		3		16	1	17	
01681	zwartbuikrotgans			3	3	1245		5	17	22	73	222	988	1284	
01682	witbuikrotgans											2		2	
01683	zwarte rotgans											1		1	
01690	roodhalsgans			1	1	4					1	3	2	6	
01700	Nijlgans	248	12	135	395	1854	6	2	60	68	13	61	2006	2080	
01710	casarca	12		49	61	61	9		6	15	9	1	6	16	
01730	bergeend	1	7	2	10	2041		4	1	5	55	395	183	633	
01770	Carolinaeend					11									
01780	mandarijeend	4		4	8	270			4	4	3	1	2213	2217	
01790	smient		75	207	282	28892	12		4	16	2425	178	863	3466	
01820	krakeend		17	17	34	2557		2	4	6	260	107	130	497	
01840	wintertaling		50	179	229	57844	12			12	7268	958	2461	10692	
01841	wintertaling sp. crecca					1									
01860	wilde eend	9	410	1258	1677	44753	27	4	489	520	2237	2508	6601	11353	
01890	pijlstaart		3	9	12	12867	1	3		4	1709	121	903	2733	
01900	Bahamapijlstaart					19									
01910	zomertaling		1		1	6412					692	19	153	864	
01940	slobeend		23	26	49	7819	1		2	3	1021	171	315	1507	
01949	eend sp.					120	1	1		2	17	2	2	21	

Code	Soort	Geringd				Terruggemeld								
		2013				1911-	2013			1911-2013				
		pull	1 kj	vg	totaal	2013	NL-b	b-NL	NL-NL	totaal	NL-b	b-NL	NL-NL	totaal
01960	krooneend					147			1	1	3	4	36	43
01980	tafeleend			2	2	891					95	236	73	404
02020	witoogeend					5					1		1	2
02030	kuifeend	11	6	41	58	3962			8	8	187	668	273	1129
02040	topper					58					1	33	1	35
02060	eider			7	7	21749		2	2	4	1121	332	7755	9210
02120	ijseend					1							1	1
02130	zwarte zee-eend					683	1			1	10	4	19	33
02150	grote zee-eend					69						4	1	5
02180	brilduiker			1	1	27					3	41	1	45
02200	nonnetje					31					6			6
02210	middelste zaagbek					15						21	2	23
02230	grote zaagbek			1	1	22	1			1	2	13		15
02310	wespendief	53		15	68	1419			8	8	29	5	55	89
02380	zwarte Wouw	2			2	10						4		4
02390	rode Wouw			1	1	16					1	8	2	11
02430	zeearend	3	1		4	15		1	2	3		11	2	13
02510	vale gier											4		4
02550	monniksgier											1		1
02600	bruine kiekendief	308	4		312	19399	3		8	11	287	61	535	884
02610	blauwe kiekendief	3	1	2	6	3109			3	3	80	25	259	364
02630	grauwe kiekendief	34			34	1825	2		3	5	124	16	177	317
02670	havik	502	8	12	522	26762	5	1	105	111	226	73	2758	3058
02690	sperwer	631	48	70	749	44279	13	7	76	96	736	777	4857	6370
02692	sperwer ssp. nisosimilis					1								
02870	buizerd	633	132	396	1161	48681	17	10	384	411	649	478	6221	7348
02871	steppebuizerd					1								
02900	ruigpootbuizerd			5	5	59			3	3	17	8	11	36
02920	schreeuwarend											1		1
02940	steppenarend					2								
02979	arend sp.					1								
02980	dwergarend					1								
03009	roofvogel sp.					1		1		1		2	3	5
03010	visarend					5		2		2		24	1	29
03040	torenvalk	2074	46	235	2355	143147	27	13	307	347	2127	881	16693	19703
03070	roodpootvalk					6							1	1
03090	smelleken					182					7	20	10	37
03092	smelleken ssp. subaesalon					1								
03100	boomvalk	68	1		69	3656	2		8	10	61	11	134	206

Code	Soort	Geringd					Terruggemeld							
		2013				1911-2013	2013				1911-2013			
		pull	1 kj	vg	totaal	totaal	NL-b	b-NL	NL-NL	totaal	NL-b	b-NL	NL-NL	totaal
03200	slechtvalk	141	2	2	145	850	6	37	41	84	30	386	232	649
03320	korhoen		3	22	25	608			1	1			80	80
03580	rode patrijs					10					1	1		2
03670	patrijs		13	21	34	2279			11	11	6		93	99
03700	kwartel		17	80	97	2309	4	3	2	9	49	26	58	133
03940	fazant			5	5	3843			5	5	3	10	629	642
04070	waterral		518	186	704	16291	2		59	61	57	25	1143	1225
04080	porseleinhoen		31	7	38	1174			2	2	12		19	31
04100	klein waterhoen					29								
04110	kleinst waterhoen					16								
04210	kwartelkoning					694					5	3	42	50
04240	waterhoen	1	33	24	58	26607		2	12	14	300	149	1654	2103
04290	meerkoet	5	12	95	112	25346	2	6	33	41	433	267	44690	45390
04330	kraanvogel							1	1	2		3	1	4
04460	grote trap					1					1	31		32
04500	scholekster	552	49	498	1099	95366	12	34	271	317	1798	1303	16497	19600
04550	stelkluit					98					3	5	2	10
04560	kluit	149		2	151	18460	1	6	5	12	354	148	774	1278
04590	griel					14					2	6		8
04690	kleine plevier	46	2	18	66	5457			1	1	59	12	347	418
04700	bontbekplevier		21	11	32	4772	18	2	2	22	94	71	1481	1646
04701	bontbekplevier ssp. hiaticula					35							1	1
04702	bontbekplevier ssp. tundrae					14								
04770	strandplevier	3			3	5670					60	39	769	868
04820	morinelplevier		1		1	46					1	1		2
04841	Amerikaanse goudplevier		1	1	2	3								
04842	Aziatische goudplevier					3								
04850	goudplevier		3181	2582	5763	146550	11	3	84	98	1902	65	1983	3950
04851	zuidelijke goudplevier					164					2		4	6
04852	noordelijke goudplevier										2	1		3
04860	zilverplevier		10	17	27	3351	1			1	38	20	71	129
04930	kievit	887	103	331	1321	179237	12		37	49	3486	189	3544	7221
04960	kanoet		50	812	862	13594	7	36	3	46	196	574	261	1040
04961	kanoet ssp. canutus					24	1			1	1			1
04962	kanoet ssp. islandica					124					1	1	2	4
04970	drieteenstrand- loper		1	8	9	1832	8	1		9	28	28	12	68
05010	kleine strandloper		12	1	13	630		1		1	5	13	1	19

Code	Soort	Geringd				Terruggemeld								
		2013				1911-	2013			1911-2013				
		pull	1 kj	vg	totaal	2013	NL-b	b-NL	NL-NL	totaal	NL-b	b-NL	NL-NL	totaal
05020	Temmincks strandloper					26							1	1
05080	Siberische strandloper					1								
05090	krombekstrandloper		1		1	535		1		1	10	5		16
05100	paarse strandloper					648		7		7	5	48	214	268
05120	Bonte strandloper		108	251	359	48610	5	7	8	20	511	1090	667	2272
05121	bonte strandloper ssp. alpina					292						9		9
05122	bonte strandloper ssp. arctica					7								
05123	bonte strandloper ssp. schinzi					178		1		1		1		1
05129	strandloper sp.					2					4			4
05140	breedbekstrandloper					8								
05160	blonde ruiter					1								
05170	kemphaan		133	377	510	30288	8	5	10	23	477	141	484	1104
05180	bokje		13	50	63	1335	1		1	2	36	1	32	69
05190	watersnip	2	208	205	415	15100	4		15	19	559	150	273	985
05200	poelsnip					5								
05270	grote grijze snip					1								
05290	houtsnip		24	50	74	2679	3	1	15	19	245	48	142	435
05320	grutto	212		36	248	43816	6	4	15	25	770	88	1225	2084
05321	grutto ssp. limosa	158	2	280	440	4293			9	9	14	1	84	99
05322	grutto ssp. islandica											3		3
05340	rosse grutto		12	775	787	16954	2		27	29	116	75	364	556
05380	regenwulp		1	11	12	3096					71	17	8	97
05410	wulp	15	7	25	47	9926	1	1	7	9	435	84	324	843
05450	zwarte ruiter		4	1	5	620	1			1	18	4	1	23
05460	tureluur	210	47	80	337	29131	4	4	39	47	408	248	1244	1901
05461	tureluur ssp. totanus					69							1	1
05462	tureluur ssp. robusta		2	2	4	1239			2	2	16	5	39	60
05480	groenpootruiter		32	20	52	2220	1			1	65	11	8	84
05530	witgat		118	37	155	4166	1	2		3	22	12	18	52
05540	bosruiter		17	2	19	681					9	6	1	16
05560	oeverloper		28	19	47	3829			3	3	20	22	26	68
05610	steenloper		26	56	82	8933	4	4	20	28	113	951	6378	7445
05640	grauwe franjepoot					62								
05650	rosse franjepoot					2								
05659	steltloper sp.					5								
05660	middelste jager					4							1	1

Code	Soort	Geringd				1911- 2013	Terruggemeld							
		2013					2013				1911-2013			
		pull	1 kj	vg	totaal		NL-b	b-NL	NL-NL	totaal	NL-b	b-NL	NL-NL	totaal
05670	kleine jager					5						8		9
05680	kleinste jager					3							1	1
05690	grote jager					16		1		1		165	2	167
05750	zwartkopmeeuw	275		4	279	5003	27	15	17	59	1128	119	219	1470
05760	lachmeeuw											1		1
05780	dwergmeeuw					194					1	17	6	24
05820	kokmeeuw	1241	201	867	2309	272981	258	1067	630	1955	9077	40465	145909	195543
05850	dunbekmeeuw											2		2
05900	stormmeeuw	24		1078	1102	65289	27	98	46	171	1491	4144	4249	9887
05901	stormmeeuw ssp. canus	1	2	260	263	3934	7		7	14	90	10	671	771
05902	Russische stormmeeuw			9	9	189					2	2	51	55
05910	kleine mantelmeeuw	365	17	104	486	35841	26	185	244	455	912	2063	3467	6454
05911	kleine mantelmeeuw ssp. fuscus					6						8		8
05912	kleine mantelmeeuw ssp. graellsii			2	2	4079	1		13	14	92	57	289	438
05913	kleine mantelmeeuw ssp. intermedius							1		1		51		51
05920	zilvermeeuw sp.	126	5	73	204	105155	25	363	293	681	3063	10409	25270	38771
05921	zilvermeeuw ssp. argentatus			1	1	10		1		1	2	103	8	113
05922	Heuglins meeuw					1								
05925	Atlantische geelpootmeeuw											1		1
05926	geelpootmeeuw					29		22		22	3	218	16	240
05927	Pontische meeuw			5	5	20		19		19		105	6	111
05928	zilvermeeuw ssp. argenteus	68	10	39	117	1052	6	10	83	99	17	146	361	530
05980	kleine burgemeester					2							1	1
05990	grote burgemeester		1		1	11						1		1
06000	grote mantelmeeuw	7	2	4	13	333	3	19	2	24	35	1047	143	1231
06009	meeuw sp.					5	1	5		6	6	37	2	45
06010	Ross' meeuw					1							1	1
06020	drieteenmeeuw			1	1	75					2	127	3	133
06050	lachstern					5								
06060	reuzenstern											855		855
06110	grote stern	611		2	613	70802	83	29	59	171	1780	1016	6740	9542
06140	Dougalls stern											2		2
06150	visdief	1786	60	132	1978	160927	11	153	389	553	1483	1603	10124	13228
06160	Noordse stern	121		62	183	8172		8	456	464	49	80	1884	2023
06240	dwergstern	174		2	176	5321			4	4	91	47	196	334

Code	Soort	Geringd				1911- 2013	Terruggemeld							
		2013					2013				1911-2013			
		pull	1 kj	vg	totaal		NL-b	b-NL	NL-NL	totaal	NL-b	b-NL	NL-NL	totaal
06259	stern sp.					67					36	1		37
06260	witwangstern					443								
06270	zwarte Stern	12	254	568	834	16629	4	17	35	56	67	67	463	597
06280	witvleugelstern					405								
06359	alk sp.					21							1	1
06360	alk					204					2	143	11	157
06380	zwarte zeekoet											12		12
06470	kleine alk					14								
06540	papegaaiduiker					382					1	10		11
06650	rotsduif													1
06680	holenduif	129	11	71	211	9952	1	1	18	20	22	30	501	553
06700	houtduif	25	121	165	311	13517	5	1	28	34	162	88	1088	1338
06829	duif sp.					1					2		1	3
06840	turkse tortel	3	100	206	309	15529	454		256	710	533	57	1457	2048
06870	zomertortel					4250			1	1	93	4	69	166
06919	tortel sp.												1	1
07120	halsbandparkiet		2	5	7	88							10	10
07240	koekoek	13	7	3	23	2294		1	1	2	25	12	65	102
07350	kerkuil	1776	20	144	1940	102609	20	46	848	914	1072	983	23381	25439
07351	kerkuil ssp. alba	1		1	2	6			2	2			4	4
07352	kerkuil ssp. guttata					84					1		16	17
07390	dwergooruil					1								
07440	oehoe	9			9	44		2		2	3	5	7	15
07570	steenuil	3494	9	430	3933	52817	4	3	1285	1292	75	86	14395	14558
07610	bosuil	255	8	33	296	18399			76	76	86	60	3354	3500
07670	ransuil	12	4	32	48	15882			29	29	179	151	2486	2816
07680	velduil	14		2	16	2145			2	2	41	9	165	215
07700	ruigpootuil		1		1	4						1		1
07719	uil sp.					2		1	3	4	2	2	7	11
07780	nachtzwaluw	17	15	27	59	592			14	14	5	3	29	37
07950	gierzwaluw	202	27	634	863	24519			54	54	42	10	732	784
07960	vale gierzwaluw			1	1	1								
08310	ijsvogel		81	11	92	4961		2	17	19	55	136	566	757
08400	bijeneter					8								
08460	hop		1		1	19							3	3
08480	draaihals		56	21	77	1792			8	8	4	7	51	62
08550	grijskopspecht					1								
08560	groene specht		6	7	13	2004			7	7	1	3	213	217
08630	zwarte specht					931					5	11	36	52
08760	grote bonte specht	52	222	184	458	11091		3	200	203	9	12	2478	2499

Code	Soort	Geringd				1911- 2013	Terruggemeld							
		2013					2013			1911-2013				
		pull	1 kj	vg	totaal		NL-b	b-NL	NL-NL	totaal	NL-b	b-NL	NL-NL	totaal
08761	noordse grote bonte specht					1								
08830	middelste bonte specht			2	2	23			1	1			1	1
08870	kleine bonte specht		11	8	19	613			2	2	1	1	55	57
09610	kalanderleeuwerik					1								
09680	kortteenleeuwerik					7								
09720	kuifleeuwerik					552					1		2	3
09740	boomleeuwerik		1	29	30	2501			1	1	4	3	47	54
09760	veldleeuwerik	47	6	832	885	96928	3		7	10	128	37	682	847
09780	strandleeuwerik			1	1	455						1	1	2
09799	leeuwerik sp.					19								
09810	oeverzwaluw		1927	2272	4199	140131	29	27	1003	1059	664	574	20430	21668
09920	boerenzwaluw	7048	6124	2423	15595	640987	13	30	1435	1478	950	390	18677	20017
10010	huiszwaluw	286	302	181	769	33225	1	1	23	25	29	33	1011	1073
10019	zwaluw sp.					10		2		2	2	3		5
10020	grote pieper		2	1	3	97					1		1	2
10040	mongoolse pieper					1								
10050	duinpieper					75								
10080	siberische boompieper					4								
10090	boompieper	4	294	259	557	12450	1		12	13	10	4	182	196
10110	graspieper		2243	1996	4239	200606	2	3	24	29	404	92	823	1320
10120	roodkeelpieper					4								
10140	waterpieper/ oeverpieper					19						5		5
10141	waterpieper		7	3	10	941						2	7	9
10142	oeverpieper		4	4	8	523		5		5	3	10	3	16
10143	oeverpieper spp. littoralis		17	5	22	1621					3	17	5	25
10159	pieper sp.					7								
10170	gele kwikstaart	3	290	50	343	15024			2	2	17	3	89	109
10172	engelse kwikstaart		5	1	6	95						1		1
10173	noordse kwikstaart					46					1			1
10180	citroenkwikstaart					1								
10190	grote gele kwikstaart	18	117	16	151	6873					16	35	33	84
10200	witte kwikstaart	59	133	184	376	31986		5	11	16	99	97	384	580
10201	witte kwikstaart ssp. alba					98						4		4
10202	rouwkwikstaart			19	19	388					2	3	1	6
10239	kwikstaart sp.					19								
10480	pestvogel			1	1	212					5	18	5	28

Code	Soort	Geringd					Terruggemeld								
		2013				1911- 2013	2013			1911-2013					
		pull	1 kj	vg	totaal		totaal	NL-b	b-NL	NL-NL	totaal	NL-b	b-NL	NL-NL	totaal
10500	waterspreeuw					20						1	2		3
10503	waterspreeuw ssp. aquaticus					2									
10660	winterkoning	13	1252	897	2162	106155	4	4	971	979	47	35	27226	27308	
10840	heggenmus	7	2480	1292	3779	124384	4	7	1279	1290	95	172	20503	20770	
10940	Alpenheggenmus					1									
10990	roodborst	16	6506	2285	8807	277190	12	21	1859	1892	558	644	32775	33978	
11030	noordse nachttegaal		5	1	6	34									
11040	nachttegaal		578	119	697	21233	4	1	209	214	77	10	2337	2424	
11060	blauwborst		381	139	520	14019	4	7	148	159	142	111	3515	3769	
11061	roodsterblauw- borst					134						1	5	6	
11062	witsterblauwborst		218	143	361	8157	21	2	143	166	113	77	3004	3194	
11130	blauwstaart					9							12	12	
11170	Perzische roodborst					2							1	1	
11210	zwarte roodstaart	48	19	20	87	6520	1		2	3	21	9	47	77	
11220	gekraagde roodstaart	270	313	236	819	61658	3	4	90	97	112	59	1095	1266	
11289	roodstaart sp.					35									
11370	paapje		109	15	124	9135					13	6	79	98	
11390	roodborsttapuit	13	228	61	302	12180		1	71	72	45	14	424	483	
11394	roodborsttapuit ssp. maura					3									
11460	tapuit	241	19	38	298	11449			1	1	18	5	1490	1513	
11462	Groenlandse tapuit		2		2	284							5	5	
11700	goudlijster					2							1	1	
11860	beflijster		25	20	45	1102			2	2	9	3	26	38	
11861	beflijster ssp. torquatus					2									
11862	beflijster ssp. alpestris					13									
11870	merel	140	5381	4798	10319	353205	41	41	2684	2766	1486	1077	49860	52425	
11950	vale lijster					5									
11980	kramsvogel		383	3927	4310	41936	6	3	186	195	254	101	497	852	
12000	zanglijster	31	3281	927	4239	138823	12	6	268	286	1119	178	5132	6429	
12001	zanglijster ssp. philomelos		57	5	62	1515			1	1	4		3	7	
12002	zanglijster ssp. clarkei		47	3	50	676			2	2	1		7	8	
12010	koperwiek		1079	797	1876	115257	5	2	29	36	523	98	1517	2138	
12012	koperwiek ssp. coburni					67									
12020	grote lijster		11	17	28	9410			1	1	138	15	149	303	
12069	lijster sp.					4									
12200	Cetti's zanger		2	7	9	238		1	1	2	3	7	71	81	

Code	Soort	Geringd				Terruggemeld								
		2013				1911- 2013	2013			1911-2013				
		pull	1 kj	vg	totaal	totaal	NL-b	b-NL	NL-NL	totaal	NL-b	b-NL	NL-NL	totaal
12260	graszanger					12								
12330	siberische sprinkhaanzanger		1		1	9								
12350	kleine sprinkhaanzanger		1		1	3								
12360	sprinkhaanzanger	3	1090	153	1246	21202	7		157	164	82	17	2513	2612
12370	krekelzanger					7							2	2
12380	snor		204	26	230	7459	4		23	27	36	6	371	413
12420	waterrietzanger		11	2	13	625					8	1	5	14
12430	rietzanger		3394	737	4131	103762	59	33	757	849	1139	541	11912	13596
12470	veldrietzanger		1		1	32							1	1
12480	struikrietzanger		6	1	7	29			1	1			7	7
12500	bosrietzanger		1190	491	1681	47688	4	5	173	182	172	97	4960	5229
12510	kleine karekiet	183	13633	3136	16952	591331	191	139	2043	2373	6788	2953	66346	76103
12512	kleine karekiet ssp. fuscus					1								
12530	grote karekiet		16	7	23	7400		2	1	3	49	41	354	444
12549	karekiet sp.					69								
12550	vale spotvogel					2								
12560	kleine spotvogel		3		3	10								
12562	Sykes spotvogel					1								
12590	spotvogel	126	130	180	436	18026			43	43	18	15	927	960
12600	orpheusspotvogel					22							1	1
12650	baardgrasmus			2	2	13					1		2	3
12670	kleine zwartkop					6								
12730	sperwergrasmus		16	1	17	535			3	3			59	59
12740	braamsluiper	3	446	418	867	24661	1		165	166	41	26	2464	2531
12742	braamsluiper ssp. blythi		2		2	6								
12743	braamsluiper ssp. halimodendri					1								
12750	grasmus	14	1809	710	2533	56349	3	6	607	616	90	47	6665	6802
12760	tuinfluiter	26	2247	863	3136	111445	23	6	428	457	333	231	9619	10188
12770	zwartkop		14044	4916	18960	374210	55	80	1017	1152	1643	1256	14983	17883
12779	grasmus sp.					1								
12920	Swinhoes boszanger		1		1	2								
12930	grauwe fitis					47								
12950	noordse boszanger					19								
12980	Pallas' boszanger			4	4	70					2		2	4
13000	bladkoning		42	37	79	1062			2	2	2	1	73	76
13001	bladkoning ssp. inornatus					6								
13002	bladkoning ssp. humei					3								

Code	Soort	Geringd					Terruggemeld									
		2013				1911- 2013	2013			1911-2013						
		pull	1 kj	vg	totaal		totaal	NL-b	b-NL	NL-NL	totaal	NL-b	b-NL	NL-NL	totaal	
13010	Raddes boszanger					19									1	1
13030	bruine boszanger		3		3	37			1	1			1	8	9	
13070	bergfluitier sp.					5								1	1	
13080	fluitier	6	6	5	17	1597					3			11	14	
13110	tjiftjaf	13	4379	5665	10057	232016	15	13	1075	1103	426	284	21704	22414		
13111	tjiftjaf ssp. collybita					81						1	16	17		
13112	tjiftjaf ssp. fulvescens		1		1	27							2	2		
13113	tjiftjaf ssp. tristis		7	23	30	121			1	1			4	4		
13114	tjiftjaf ssp. abietinus					211						1	9	10		
13115	Iberische tjiftjaf		1	1	2	3										
13120	fitis		3436	1960	5396	266788	14	2	1173	1189	326	207	31404	31937		
13122	fitis ssp. acredula		1	3	4	40										
13123	fitis ssp. yakutensis					2										
13129	zanger sp.					12										
13140	goudhaan		487	249	736	124690		1	82	83	134	190	6449	6773		
13150	vuurgoudhaan		500	91	591	14164	1		70	71	12	13	1102	1127		
13169	goudhaan sp.					1										
13350	grauwe vliegenvanger	58	54	42	154	19939			22	22	27	8	563	598		
13369	vliegenvanger sp.					7										
13430	kleine vliegenvanger		1	1	2	113							3	3		
13480	withalsvliegenvanger					3										
13490	bonte vliegenvanger	6290	181	690	7161	350022	3	2	2224	2229	256	123	20926	21306		
13640	baardman		761	1498	2259	95235	7	3	329	339	112	47	7275	7434		
14370	staartmees		185	969	1154	58491		1	480	481	25	39	11980	12044		
14371	witkopstaartmees			1	1	180							27	27		
14400	glanskop	95	69	54	218	21482			124	124	2	3	3216	3221		
14420	matkop		135	43	178	28021			70	70	1	9	4674	4684		
14540	kuifmees		36	40	76	7788			38	38		2	1235	1237		
14610	zwarte mees	362	407	136	905	95641	4	10	77	91	91	125	3672	3888		
14620	pimpelmees	1903	8665	5321	15889	499219	25	44	5498	5567	361	561	75855	76779		
14623	Pleskes mees					1										
14640	koolmees	3724	11681	7348	22753	924379	59	98	8153	8310	584	860	140104	141552		
14669	mees sp.					389						1	21	22		
14790	boomklever	753	35	134	922	29038			189	189	3	8	3740	3751		
14860	taigaboomkruiper			1	1	282							26	26		
14864	taigaboomkruiper ssp. macrodactyla					2							1	1		

Code	Soort	Geringd				Terruggemeld								
		2013				1911-	2013			1911-2013				
		pull	1 kj	vg	totaal	2013	NL-b	b-NL	NL-NL	totaal	NL-b	b-NL	NL-NL	totaal
14870	boomkruiper	3	192	240	435	14208			115	115	1	2	2001	2004
14900	buidelmees		10	6	16	1169	2	1		3	79	30	80	189
15080	wielewaal					615					7		6	13
15150	grouwe klauwier sp.			1	1	7729			2	2	7	4	513	524
15151	grouwe klauwier	4		1	5	23					1			1
15200	klapekster sp.		2		2	740					8	5	251	264
15201	klapekster		1	3	4	34							2	2
15230	roodkopklauwier					35								
15390	gaai		38	165	203	8811			38	38	36	26	1070	1132
15490	ekster	2	35	38	75	9362			8	8	2	4	952	958
15570	notenkraker					109					7	3	9	19
15571	Europese notenkraker												2	2
15572	Siberische notenkraker										1	1		2
15600	kauw	150	79	137	366	31910	1	7	95	103	68	231	2979	3278
15630	roek			11	11	4496					33	40	283	356
15670	zwarte / bonte kraai					1								
15671	zwarte kraai	20	6	6	32	9758		3	4	7	31	14	4323	4368
15673	bonte kraai					399					22	49	4	75
15720	raaf	24		2	26	507			2	2	3	1	51	55
15820	spreeuw	975	1569	932	3476	697838	5	15	126	146	6025	2818	6745	15594
15840	roze spreeuw					4								
15910	huismus	147	2710	2201	5058	55249			5571	5571	4	2	65238	65244
15980	ringmus	265	546	1368	2179	151481		5	302	307	148	185	4978	5311
16009	mus sp.											2		2
16330	roodoogvireo					5								
16360	vink	12	1328	3521	4861	338271	10	11	514	535	1396	523	7475	9397
16380	keep		287	1060	1347	129204	2	12	135	149	576	296	1879	2751
16400	Europese kanarie		8	7	15	2204			3	3	16	5	39	60
16490	groenling	20	640	2639	3299	171202	6	20	481	507	826	902	14382	16114
16530	putter		145	270	415	21617	1	3	26	30	153	55	267	476
16540	sijs		366	4097	4463	171987	21	36	461	518	1226	949	4449	6625
16600	kneu	26	212	277	515	104314	2	1	52	55	546	166	797	1510
16620	frater		3	1	4	31768			1	1	535	327	563	1434
16630	barmsijs		43	26	69	9198		1	4	5	53	61	128	242
16631	grote barmsijs		163	62	225	31236		1	5	6	170	38	347	555
16632	groenlandse barmsijs					2								
16634	kleine barmsijs		462	303	765	17475	9	1	29	39	190	42	1004	1236
16640	witstuitbarmsijs		1		1	96							3	3
16642	witstuitbarmsijs ssp. exilipes											1		1

Code	Soort	Geringd				1911- 2013	Terruggemeld							
		2013					2013			1911-2013				
		pull	1 kj	vg	totaal		NL-b	b-NL	NL-NL	totaal	NL-b	b-NL	NL-NL	totaal
16650	witbandkruisbek					8								
16660	kruisbek		18	16	34	4897					8	9	85	102
16680	grote kruisbek					26							1	1
16689	kruisbek sp.					1								
16790	roodmus		2	5	7	178		1		1		1	42	43
16820	Mexicaanse roodmus					1								
16990	haakbek					13								
17100	goudvink		151	264	415	16882	1		179	180	25	12	3342	3379
17101	Noordse goudvink			7	7	548						1	54	55
17170	appelvink		11	113	124	1831		3	10	13	16	11	69	96
18470	ijsgors					1380					4	1	7	12
18500	sneeuwgor		8		8	4072		1		1	10	22	48	80
18501	sneeuwgor ssp. nivalis					50					1		3	4
18502	IJslandse sneeuwgor					343					1		23	24
18530	maskergors					4							1	1
18560	witkopgor					20								
18570	geelgor	2	46	247	295	15309			157	157	29	33	541	603
18660	ortolaan			1	1	476					2		1	3
18670	steenortolaan					1								
18700	geelkeelgor					1								
18710	geelbrauwgor					1								
18730	bosgor		1		1	18							6	6
18740	dwerggors		6	1	7	108					2		3	5
18760	wilgengors					10								
18770	rietgor		1757	2339	4096	147527	16	21	829	866	604	364	13266	14234
18800	bruinkopgor					4								
18810	zwartkopgor					8								
18819	gor sp.			1	1	1								
18820	grauwe gor					208								
19180	Baltimoretroepiaal					1								
20230	Chileense flamingo											2		2
20390	monniksparkiet												1	1
20800	zwarte zwaan			5	5	68					1	1	26	28
24995	soort niet aanvaard					1								
24997	kooivogel / exoot					13								
24998	hybride					74					4		50	54
90020	hybr. grauwe gans x Canadse gans								1	1			1	1

Code	Soort	Geringd					Terruggemeld							
		2013				1911- 2013	2013				1911-2013			
		pull	1 kj	vg	totaal	totaal	NL-b	b-NL	NL-NL	totaal	NL-b	b-NL	NL-NL	totaal
90100	hybr. boerenzwaluw x huiszwaluw		1		1	1								
90170	hybr. spotvogel x orpheusspotvogel					1							1	1
90172	hybr. orpheuss- potvogel m x spotvogel v					2							1	1
90230	hybr. nijlgans x casarca					1								
99999	ring verloren/ vernietigd	4	14	98	116	2728			4	4	3		31	34
99999	ring verloren/ vernietigd	4	12	95	111	2723	0	0	4	4	3	0	31	34

Een oostelijke kleine karekiet in de Ooijse Graaf?

Bram Ubels,
Henk van der Jeugd

21 augustus 2013 was de tweede beste ochtend van het najaar voor de kleine karekiet in de Ooijse Graaf. Op deze ochtend werden er maar liefst 129 gevangen en geringd. Een paar weken geleden bereikte mij, BU, het nieuws dat één van de kleine karekieten van die ochtendvangst dit voorjaar is teruggemeld. Bij de melding zat een foto met daarop de ring met een datum en een voor mij onleesbare regel tekst; een arabische tekst wel te verstaan. De vogel bleek op 17 mei dit voorjaar geschoten nabij Qbah in Saoedi Arabië!

De terugmelding van de kleine karekiet met ringnummer BB...56246 is ongeveer 4000km uit de koers voor een kleine karekiet uit West-Europa. West-Europese kleine karekieten van de ondersoort scirpaceus trekken normaal gesproken in zuidwestelijke richting weg om via Spanje West-Afrika te bereiken. Oost-Europese kleine karekieten van dezelfde ondersoort trekken via Israël en Egypte naar Oost-Afrika. De trekscheiding wordt gevormd door de Alpen (Prochaázka et al. 2013). In hun Oost-Afrikaanse overwinteringsgebieden ontmoeten de Oost-Europese scirpaceus kleine karekieten vogels van de Aziatische ondersoort fuscus.

Dat dit een zeer uitzonderlijke terugmelding betreft, wordt onderstreept door het feit dat het pas de tweede kleine karekiet uit Nederland is die zo oostelijk wordt teruggemeld. Het is voor deze soort de eerste terugmelding uit Saoedi Arabië. Het eerste geval betreft een kleine karekiet die geringd werd in het Zwarte Meer op 5 augustus 1955 en teruggemeld uit Koeweit op 18 mei 1957. Beide gevallen vertonen een opvallende gelijkenis in zowel ringdatum als terugmelddatum. Uit andere West-Europese landen zijn geen vergelijkbare gepubliceerde gevallen bekend. De terugmeldlocaties zijn zover oostelijk dat ze in feite in de regio liggen waar alleen kleine karekieten van de bovengenoemde ondersoort fuscus te verwachten zijn.

Minstens zo opmerkelijk als de terugmeldlocatie is het feit dat zowel de vogel uit de Ooijse Graaf als de vogel uit Zwarte Meer zo laat in het voorjaar nog doortrokken in Saoedi-Arabië en Koeweit. Midden mei lijkt erg laat voor een kleine karekiet van de ondersoort scirpaceus, maar voor de in Saoedi-Arabië en Koeweit gangbare ondersoort fuscus is het een typische datum (Pearson et al. 2002). Een belangrijke vraag is natuurlijk of beide vogels werkelijk kleine karekieten waren, en zo ja, van welke ondersoort? De kans is groter dat op deze oostelijke locaties bosrietzangers uit Nederland in plaats van

Figuur 1. Foto van de ring van de in Saoedi-Arabië geschoten kleine karekiet uit de Ooijse Graaf met de naam van de locatie in het Arabisch en de datum.

kleine karekieten worden teruggemeld, hoewel ook van die soort tot nu toe geen enkele terugmelding uit de regio bekend is (maar wel drie uit het overwinteringsgebied in Kenia). Van de vogel uit de Ooijse Graaf is helaas geen biometrie genoteerd. De meeste kleine karekieten werden de ochtend van de 21e augustus 2013 in de eerste ronde gevangen, vandaar dat niet alle vogels konden worden gemeten, en dat is in dit geval spijtig. Natuurlijk maken ook de ringers in de Ooijse Graaf wel eens een determinatiefoutje maar ik (BU) durf bijna met zekerheid te zeggen dat we alle *acrocephalus*-soorten correct op naam brengen. We vangen zoveel kleine karren en boskietten dat we inmiddels een hoop ervaring hebben met deze soorten. Met andere woorden: ik kan het helaas niet bewijzen, maar het lijkt me aannemelijk dat het toch een kleine karekiet is geweest. Een andere mogelijkheid is dat er een schrijffout is gemaakt, maar het is moeilijk om over de kasn daarop iets zinnigs te zeggen. Of er van de vogel uit het Zwarte Meer nog biometrische gegevens zijn is op dit moment niet bekend.

Er vanuitgaande dat de determinatie als kleine karekiet correct is, is een denkbaar scenario dat beide karekieten oostelijke vogels waren die tijdens hun eerste nazomertrek (beide vogels waren in hun eerste kalenderjaar tijdens de ringvangst) naar het (noord-)westen zijn verdwaald en daarna weer gecorrigeerd hebben. De dichtstbijzijnde broedgebieden van kleine karekieten die zuidoostelijk wegtrekken liggen al in Oostenrijk en Hongarije, dus is het voorstelbaar dat dergelijke vogels af en toe in het najaar naar Nederland zouden verdwalen. De vraag is echter of het, gezien de extreem oostelijke terugmeldlocaties, niet nog waarschijnlijker is dat het kleine karekieten van de ondersoort *fuscus* betreft. Deze broeden vanaf de Kaukasus en oostelijker.

Op 21 augustus 2013 was de wind oostelijk. Ook de dagen ervoor werden gekenmerkt door sterke trek van *Acrocephalus*-soorten in de Ooijse Graaf. Dat deze mogelijk een oostelijke herkomst hadden kan worden afgeleid uit de vangst van een veldrietzanger *Acrocephalus agricola* op de 20e en een struikrietzanger *Acrocephalus dumetorum* op de 19e! Recent werd in de Kennemerduinen een mogelijke oostelijke kleine karekiet *Acrocephalus scirpaceus fuscus* gevangen (zie foto en discussie op de website van Dutch Birding). Deze vogel had een lange vleugel en boskietzanger-achtig uiterlijk maar was qua biometrie verder een kleine karekiet. Volgens Pearson et al. (2002) is het mogelijk de ondersoort *fuscus* in de hand te herkennen: "typical *fuscus*' have warmer tones on the upperparts confined to the rump and uppertail-coverts, with the mantle paler olivebrown to buffy-brown, and the crown and nape often with a greyish tinge. The underparts are whiter than those of *scirpaceus*, with the buff wash reduced and confined to the flanks."

Het is dus denkbaar dat de ondersoort *fuscus* in Nederland gevangen kan worden. In de jaren 80 werden al vermeende *fuscus* kleine karekieten in Nederland gevangen. Dat betekent dat de correcte determinatie van *Acrocephalus*-soorten in Nederland er weer een nieuwe uitdaging bij krijgt, en maakt duidelijk dat het nemen van biometrie, en het zorgvuldig bekijken en zonodig beschrijven van kleedkenmerken bij deze soortgroep van groot belang is!

Literatuur

- Pearson D.J., Small B.J. & Kennerley P.R. 2002. Eurasian Reed Warbler: the characters and variation associated with the Asian form *fuscus*. *British Birds* 95: 42-61. [link](#)
- Procházka P., Van Wilgenburg S.L., Neto J.M., Yosef R. & Hobson K.A. 2013. Using stable hydrogen isotopes (d2H) and ring recoveries to trace natal origins in a Eurasian passerine with a migratory divide. *Journal of Avian Biology* 44: 001-010.

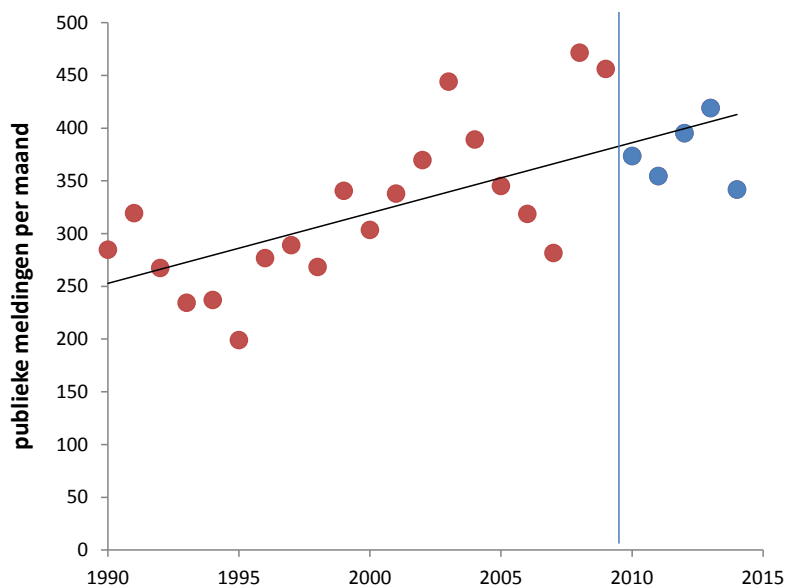
Tien en één misvattingen over Griel

Murad Maas,
Henk van der Jeugd

GRIEL houdt ons en jullie al enige jaren druk bezig. De laatste tijd zijn er veel verbeteringen aan de applicatie en de database doorgevoerd, maar we werken nog altijd aan verdere verbeteringen en aanpassingen. Deze worden de komende tijd gefaseerd opgeleverd. Hoewel GRIEL nog steeds een aantal tekortkomingen kent is een aantal problemen ook te herleiden tot onbekendheid met het gebruik van GRIEL of berusten deze op verouderde software op de computers van gebruikers. Er bestaan daarnaast veel misverstanden over GRIEL. In dit artikel zetten we een aantal van de meest hardnekkige misvattingen over GRIEL op een rij.

1. Het aantal publieke meldingen loopt sinds het gebruik van Griel terug.

Figuur 1 geeft het gemiddelde aantal publieke meldingen per maand weer in de periode 1990-2014, d.w.z. voor en na de ingebruikname van GRIEL. Daarin zie je een enorme spreiding in de aantallen met pieken en dalen, maar over de gehele periode ook een geleidelijke stijging van het aantal meldingen. In 2008 en 2009, net voor de ingebruikname van Griel, was er een piek na een aantal 'magere' jaren, met zeer lage aantallen in 2006 en 2007. Het gemiddelde aantal meldingen in de vijf jaren na de ingebruikname van GRIEL ligt iets hoger dan in de vijf jaren ervoor. Het aantal publieke meldingen is van veel factoren afhankelijk. Zo kregen we bijvoorbeeld in de lente van 2013 veel meldingen van kerkuilen omdat er onder die vogels veel sterfte was door de koude winter.

Figuur 1. gemiddelde aantal publieke meldingen per maand in de periode 1990-2014. De verticale lijn geeft het moment weer waarop GRIEL in gebruik werd genomen.

2. Opslaan en kopiëren werkt niet

Dit is één van de meest wijdverbreide misverstanden over Griel. Ondanks alle aandacht die we erop hebben gevestigd hebben we er naar schatting 150 mails en telefoontjes over gehad.

Zowel bij "opslaan" als bij "opslaan en kopieëren" verschijnt er een groene balk met een kruis bovenin als de actie geslaagd is en een rode balk met kruis als de actie niet geslaagd is. Deze balk vervangt de melding van vroeger dat de melding is opgeslagen. Deze balk moet met behulp van het kruisje of de enter-toets worden weggeklikt, daarna kan pas worden doorgewerkt. Doe je dat niet dan kun je geen volgende records meer invoeren en opslaan.

In de volgende release van Griel zullen wij dit duidelijker aangeven.

3. Je kan geen ringmelding invoeren als je eerst een terugmelding hebt ingevoerd.

Dat kan best, maar... niet op dezelfde dag en op exact dezelfde locatie (binnen een straal van 100 meter). De volgorde waarin je ze invoert maakt niet uit. Als je de terugmelding eerst invoert, wordt er wel een navraag bericht gegenereerd.

4. Navraag berichten blijven staan, maar het ringgegeven is al ingevoerd.

Dat is niet echt een misvatting, dat is een feit. En dit hebben we ook zo gemaakt. Belangrijk zijn de icoontjes die voor de berichten staan. Een navraagbericht dat afgehandeld is, wordt voorzien van een groen vinkje, hetgeen aangeeft dat er géén actie van u meer nodig is. Misschien zouden we ooit iets moeten maken om deze berichten geheel te verwijderen.

5. Terugmeldingen (u bedoelt berichten) worden niet aangemaakt

Soms worden er geen berichten aangemaakt. Er is dan niet van alles mis, maar soms ligt het proces dat de berichten aanmaakt onderuit. Dan moeten we het gewoon weer opnieuw opstarten, en dan komen de berichten alsnog. In de laatste vakantieperiode hebben we dat echter een keer te weinig gedaan. Meestal is geduld hebben voldoende en zijn de berichten er na een tijdje weer. Soms wordt een bericht in het geheel niet aangemaakt. Wanneer jullie of wij dat merken kan dat alsnog gedaan worden. Als er geen bericht is wil dat niet zeggen dat de onderliggende ring- en terugmeldgegevens niet aanwezig zijn. Gegevens raken dus niet verloren.

6. Griel moet aan alle eisen van de ringers voldoen

Veel mensen in Nederland houden zich met vogels als hobby bezig. De meesten zijn 'gewone' vogelaars en zij zullen de vogels alleen van een afstand mogen bekijken. Een speciale groep - de ringers - kan deze vogels ook daadwerkelijk vangen en hanteren. Naast dat dat veel voldoening geeft voor de ringers en hun assistenten, levert dit een schat aan informatie voor wetenschappelijk onderzoek op. Dit o.a. weer tot behoud van de vogelstand. Het uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek is de reden waarom de KNAW het vogels ringen in Nederland faciliteert, en waarom het Ministerie ons in staat stelt ringmachtigingen aan jullie te verstrekken waarmee je de vogels legaal kunt vangen.

Ringers willen graag weten wat ze gedaan hebben en voor velen zou het bijhouden van eigen lijsten meer dan voldoende zijn. Echter, bij een ringvergunning hoort een administratieve verplichting ten behoeve van eerder genoemd wetenschappelijk onderzoek. Strikt gesteld is GRIEL bestemd voor dit onderzoek. In ruil voor je ringmachtiging willen we dat jullie je data invoeren in GRIEL zodat deze gebruikt kunnen worden. We kunnen daarom niet aan al jullie wensen voldoen. Wel zien we het liefst dat zowel ringers als NIOO maximaal aan hun trekken komen. Dat betekent dat het Vogeltrekstation er voor moet zorgen dat de data op de makkelijkst mogelijke manier ingevoerd kunnen worden, en dat de ringers de data van hun eigen ringen makkelijk moeten kunnen raadplegen. Daar werken we met man en macht aan, maar het is niet over één nacht geregeld, en we zullen het nooit iedereen naar de zin kunnen maken.

7. Google Maps wijzigt locaties

Dat doet Google maps niet. Google Maps bepaalt het dichtstbijzijnde adres bij de op de kaart aangewezen coördinaten. Als je in de bebouwde kom zit, is er niets aan de hand. Als je in een natuurgebied zit, gaat Google Maps naar de dichtstbijzijnde locatie met een adres zoeken. Dat kan soms erg ver weg liggen.

Als je het kaartje later nog een keer opent, zal Google Maps de locatie van dit adres aanwijzen. De opgeslagen coördinaten in de database van Griel zullen echter niet veranderen! We slaan het door Google Maps opgezochte adres op zodat we altijd een geografische benaming hebben van de ring- of meldlocatie. Daarnaast kan je zelf ook nog een eigen plaatsomschrijving toevoegen.

8. Griel is traag

De applicatie als zodanig is niet traag, hij is zo snel als je van een dergelijke ingewikkelde applicatie met dito database mag verwachten. Wat wel traag kan zijn, zijn de uitklapvelden, de keuzelijsten dus. Dat heeft te maken met niet optimaal werkende software van een derde partij die binnen GRIEL is gebruikt. Het is goed mogelijk, dat we dit ooit kunnen verhelpen. In de berichtenschermen is deze software al verwijderd en vervangen door zelfbouw. We zijn gefaseerd bezig om Griel te moderniseren en te versnellen. Dat gaat net als bij wegwerkzaamheden met ongemakken gepaard. De traagheid bij de uitklapvelden waar hier sprake van is, heeft soms ook te maken met onregelmatigheden in het internetverkeer. Als de verstoring daardoor te ernstig is treedt een zogenaamde 'unhandled exception' op, en moet het hele record opnieuw ingevoerd worden. We hopen dat in de toekomst te verhelpen.

9. De kwaliteit van Griel is onvoldoende

De sentimenten omtrent de kwaliteit van Griel wisselen nogal.

Veel mensen zijn erg tevreden. Een aantal mensen loopt regelmatig tegen problemen aan. Het gros daarvan bleek uiteindelijk last te hebben van het omgaan met de groene of rode balk na het opslaan van een melding. Dit was voor ons vooral een kwestie van het juiste gebruik van de balk uitleggen. In de volgende release van Griel zullen we de omgang met de groene/rode balk verbeteren.

Een aantal mensen heeft last van andere zaken. Daarvan is een klein deel terug te voeren op niet door ons ondersteunde browsers. Sommige mensen vinden dat Griel op iedere browser zou moeten werken, maar dat is anno 2014 geen haalbare kaart meer. Google Chrome en Internet Explorer 11 werken het beste. Oude versies van Internet Explorer (8 en lager) werken niet. Zorg dat uw browser up to date is, downloaden van een nieuwe browser is snel en gratis.

Weer anderen maken foutjes in het gebruik van Griel. Die mensen kunnen we tonen hoe ze wel moeten handelen. Door gebruik te maken van [teamviewer](#) kunnen we de handelingen van deze mensen vanachter onze pc volgen en zien we vaak snel het probleem. Ook zijn er mensen die wensen hebben die nu niet gerealiseerd zijn of niet gerealiseerd kunnen worden.

Blijft over een aantal mensen dat regelmatig problemen ervaart, die onoplosbaar lijken. Een aantal opmerkingen daarover:

We weten niet bij hoeveel mensen dat zo is. Het lijkt een selecte groep van steeds dezelfde personen te zijn. Wat zou specifiek bij deze groep de reden kunnen zijn? Eén van de terugkerende opmerkingen van deze groep is, dat Vogeltrekstation verplicht zou zijn om een goed werkend programma ter beschikking te stellen. Enerzijds is dat een terechte opmerking. Anderzijds is dat geen gemakkelijke opgave. We zijn in Europa al leidend in de mogelijkheden van online invoeren en online raadplegen van eigen gegevens. Dat een en ander vervolgens niet vlekkeloos verloopt willen we niet ontkennen.

10. Vroeger was alles beter (in POOT dus)

POOT werkte snel en eenvoudig, maar was ook zeer beperkt. Eénmaal verzonden konden de gegevens niet meer geraadpleegd worden. Fouten en otbrekende gegevens werden vaak niet ontdekt. De sporen daarvan komen we nu nog steeds tegen. Met POOT kon alleen maar de meest essentiële informatie worden doorgegeven. De uitdrukkelijke wens om ook biometrie in te kunnen voeren leidt automatisch tot meer invoertijd dan vroeger. Daarnaast kan GRIEL veel meer. Online verwerken, data bekijken en wijzigen en data opvragen was in POOT niet mogelijk. Maar die vooruitgang heeft ook een prijs.

En één: Het Grielforum en Ringersnet zijn er voor mededelingen en vragen aan het Vogeltrekstation

Beide fora zijn er voor uitwisseling van informatie tussen ringers. Vogeltrekstation maakt er soms gebruik van als we jullie allemaal willen bereiken. Directe vragen, mededelingen over storingen of klachten graag direct aan het Vogeltrekstation richten. Belangrijke informatie over GRIEL zullen we tegenwoordig in een mail naar alle actieve gebruikers sturen. Ook op de welkompagina van GRIEL, dat is de eerste pagina die je ziet nadat je bent ingelogd, staan berichten. Lees die berichten, ze kunnen belangrijk zijn!

Hoe staat Griel er nu voor?

Bekende problemen

Er komen "unhandled exceptions" voor.	Bekend, zie punt 8 en 9
Google maps weigert soms	Dit ligt vaak aan de omgang met Google Maps. We gaan hier een aparte instructie voor maken.
Bij sommige projecten verdwijnt het laatst ingevoerde biometrie item	Dit is eind herfst in de nieuwe release opgelost
Herringen: het afhandelen van herringen gaat niet goed in de aanmaak van berichten	In de database zijn herringde vogels wel correct opgeslagen (mits juist ingevoerd) en terug te leiden gelukkig. In een volgende release (maar niet de eerstvolgende) wordt dit probleem opgelost
Kleurringgegevens kunnen niet naar Excel geëxporteerd worden	Dit is eind herfst in de nieuwe release gerealiseerd
Soortkaarten zijn nu niet op 'species concluded' gebaseerd	Dit is eind herfst in de nieuwe release gerealiseerd
De velden voor kleuringen (code + omschrijving) moeten worden toegevoegd aan de bulkupload	Dit is eind herfst in de nieuwe release gerealiseerd
Filterinstellingen worden na wijziging / bekijken record niet vastgehouden in gegevensscreem	Dit werkt nu wel in berichten en zal later uitgebreid worden naar mijn gegevens en mijn projectgegevens.
Vanuit het editscreem in 'Mijn gegevens' kun je niet direct naar een vorig/volgend record navigeren	Dit wordt in een toekomstige release gerealiseerd
Vastleggen van familierelaties.	Hiervoor is Griel helaas niet geschikt
Er is geen veld voor de CES ronde (1 t/m 12) en het netnummer	Dit is eind herfst in de nieuwe release gerealiseerd
Er is geen veld t.b.v. vastleggen van handicaps	Dit is eind herfst in de nieuwe release gerealiseerd

Er is geen veld voor de volledige ruiscore (per handpen)	Dit is eind herfst in de nieuwe release gerealiseerd
Er is geen veld waarin de wijze waarop het geslacht bepaald is (kleed, cloca/broedvlek, biometrie) kan worden vastgelegd	Dit is eind herfst in de nieuwe release gerealiseerd
Ringdata en biometrie zijn niet opvraagbaar in 1 tabel	Dit is eind herfst in de nieuwe release gerealiseerd
Nog niet alle vangtijden zijn vanuit de oude database overgenomen	Dit wordt t.z.t. gerealiseerd
Er is geen foutmelding wanneer een terugmelding wordt toegevoegd van een vogel die reeds doodgemeld is.	Dit wordt t.z.t. gerealiseerd
Toon soortkaarten maakt geen onderscheid tussen ring- en terugmeldingen	Dit wordt t.z.t. gerealiseerd
Er is geen onderscheid tussen bv "exact 12:00" en "tussen 12h en 13h".	Dit wordt t.z.t. gerealiseerd
Er is geen onderscheid tussen "tijdstip onbekend" en "middernacht"	Dit wordt t.z.t. gerealiseerd
Het Invoerscherm is niet compact genoeg	Dit wordt in een toekomstige release verbeterd. We zijn er al mee bezig.

Er komt eind deze herfst een nieuw release uit. Daarin zal een paar kleinere problemen opgelost worden (zie bovenstaande tabel) en er komen 2 nieuwe modules bij. Deze modules worden hieronder toegelicht. De nieuwe release is al gereed maar we willen deze nog uitgebreid testen voordat we live gaan. We willen graag voorkomen dat na enkele dagen gebruik toch nog problemen opduiken die voorkomen hadden kunnen worden zoals bij de vorige release het geval was.

Module biometrie invoer

Er wordt een nieuwe module voor de invoer, opslag en export van biometrie gemaakt. Deze zal nauwkeuriger gaan kijken of gegevens juist worden ingevoerd. Straks is het niet meer mogelijk in velden waar een getal moet staan tekst in te voeren. Er komt ook een controle of gegevens realistisch zijn (bijv. een vleugellengte van 260 mm bij een huismus is niet reëel).

Er wordt een aantal nieuwe velden toegevoegd, o.a. CES-periode, netnummer, handicap, volledige_ruiscore en methode_geslachtsbepaling.

De data van de oude biometriemodule wordt omgezet naar de nieuwe module. Voor die velden waarin in de oude module tekst stond, maar getallen hadden moeten staan, zal dat niet lukken. Daarvoor komt een aparte pagina waarin de juiste waarden alsnog door u kan worden ingevuld.

Module opvragen van data

Het wordt mogelijk om alle gegevens van je eigen projecten te downloaden, inclusief ringgegevens van niet-eigen ringen, en inclusief terugmeldingen van eigen ringen die buiten eigen projecten vallen (terugmeldigen door derden en publiek). Biometrische gegevens kunnen tegelijk met de ringgegevens worden opgevraagd en staan in hetzelfde record. Onhandig aan elkaar plakken van ring- en biometrische gegevens is dan gelukkig verleden tijd.

Door de veranderingen in de biometrie komt er ook een nieuw XSD voor de bulkupload van gegevens. Mensen of instituten die gebruik willen maken van de nieuwe velden voor biometrie moeten zo snel mogelijk overgaan op de nieuwe XSD. Nadere informatie hierover wordt op verzoek verstrekt.

BESTUUR RINGERSVERENIGING - NIEUWSBRIEF 2014-2

Wijziging wetsvoorstel natuurbescherming: de nieuwe Natuurwet

De vele veranderingen in het natuurbeleid binnen Nederland houden ook het bestuur van de Ringersvereniging (RV) flink bezig. Onze belangrijkste zorg daarbij is de decentralisatie van het vergunningenbeleid naar de provincies, waaronder mogelijk ook de verlening van ringvergunningen gaat vallen. In de praktijk zou dat betekenen dat ringers die in meer provincies actief zijn bij al die provincies jaarlijks een verlenging van hun ringvergunning zouden moeten aanvragen. Ook de volgens het bestuur van de RV broodnodige centrale coördinatie van het ringwerk in ons land zou door decentralisatie in het gedrang kunnen komen.

Een tweede belangrijke zorg is dat nut en noodzaak van het vangen en ringen van vogels bij de voorbereiding en de behandeling van de nieuwe Natuurwet ter discussie worden gesteld zonder dat daarbij de juiste afwegingen worden gehanteerd. Immers, binnen de politiek is steeds vaker een verschuiving te zien naar 'handen af van wilde dieren'. Recente moties van bijvoorbeeld de Partij voor de Dieren bij de behandeling van de Wet Op de Dierproeven en de reacties van de Tweede Kamer daarop zijn daarvan goede voorbeelden.

Het bestuur van de RV heeft deze zorgen geuit in een brief gericht aan de juristen die de tekst en de behandeling van de wet voorbereiden. Het bestuur heeft daarbij benadrukt dat het huidige vergunningenbeleid via het Vogeltrekstation de beste garantie is voor een verantwoorde uitvoering van het ringonderzoek in Nederland. Het Vogeltrekstation staat immers garant voor een centrale coördinatie, gegevensverzameling, opleiding en kwaliteitsbewaking. Bovendien ligt de verkoop van verboden vangmiddelen zoals mistnetten nu centraal bij het Vogeltrekstation, waardoor misbruik van mistnetten door derden beperkt wordt. Ook is aan de hand van voorbeelden en projecten gewezen op het feit dat het klassieke vogelringwerk nog steeds bestaansrecht heeft naast moderne technieken zoals het gebruik van GPS- en satellietzenders en geolocators en dat moderne technieken veel van de informatie die komt uit het gewone ringwerk niet simpelweg kan vervangen. Daarnaast geldt ook voor de moderne technieken dat vogels toch eerst moeten worden gevangen.

Wij hebben als RV inmiddels goed contact met de betrokken juristen die ons geregeld informeren over de huidige stand van zaken rond de nieuwe Natuurwet. Zoals het er nu uitziet zal het voorstel voor de nieuwe wet de komende maanden de formele procedures doorlopen inclusief een hoorzitting voor maatschappelijke organisaties. Het plenaire einddebat in de Tweede Kamer en het definitieve besluit over de tekst van de wet wordt op zijn vroegst eind van het jaar verwacht. Daarna begint de uitwerking van Algemene Maatregelen van Bestuur die door de minister worden goedgekeurd. Daaronder wordt zoals het er nu uitziet ook de vergunningverlening geregeld.

Samen met het VT en het NIOO volgen wij al deze ontwikkelingen nauwgezet en blijft het bestuur van de RV reageren op voorstellen en levert het bestuur wanneer de ontwikkelingen daartoe aanleiding geven informatie aan.

Enquête onder de leden

Het bestuur heeft half mei een enquête naar de leden van de RV laten uitgaan. Deze enquête stond open tot half juli. Door middel van deze enquête wilde het bestuur meer richting krijgen in de door haar voorgenomen werkzaamheden (zie Nieuwsbrief 1 – maart 2014). Op ons verzoek om deel te nemen aan de enquête werd door 79 leden op veelal enthousiaste wijze gereageerd. Het eindresultaat is veelomvattend, met veel informatie, goede suggesties en waardevolle kritische opmerkingen. Op 11 september is het concept eindrapport in een bestuursvergadering van de RV besproken, op dit moment wordt de laatste hand gelegd aan de aanbevelingen.

Leden krijgen het volledige rapport binnenkort toegestuurd. Ook in de komende Algemene Ledenvergadering (tijdens de Ringersdag in december 2014) komt het rapport kort ter sprake. De eindversie wordt aangeboden aan het managementteam (MT) van het VT en de directie van het NIOO. Het rapport met aanbevelingen staat geagendeerd voor de eerstvolgende MT/NIOO-vergadering, waar de voorzitter van de RV de resultaten van de enquête zal toelichten.

Certificeringen

Het bestuur heeft in 2014 de volgende certificeringen bijgewoond: excelavond (Koos van Ee), dierziekten Dutch Wildlife Health Centre Utrecht (Gerard Boere, Ton Eggenhuizen en John de Vries), wilsterflappers (Gerard Boere), Ooyse Graaf (Joke Winkelman), Zwarte Meer (John de Vries) en Budel (Ton Eggenhuizen). Er komen nog twee certificeringsdagen waar ook een bestuurslid van de RV aanwezig zal zijn: Schiermonnikoog (Koos van Ee) en Nebularia (Gerard Boere).

Het VT heeft het bestuur van de RV eerder dit jaar gevraagd een advies uit te brengen over de certificering van ringers. De opgedane ervaringen tijdens de certificeringsbijeenkomsten worden daartoe binnenkort samen met de resultaten van het certificeringsonderdeel uit de enquête verwerkt in het gevraagde advies.

Organiseert u een certificeringsbijeenkomst en wilt u dat daarbij een bestuurslid van de RV aanwezig is, geef de datum dan zo spoedig mogelijk door aan de bestuurssecretaris via jewinkelman@ziggo.nl.

Lidmaatschap Ringersvereniging

U kunt lid (ringvergunninghouders) of donateur (assistentringers en belangstellende niet-ringers) worden door €10,00 te doneren op bankrekening IBAN: NL13 INGB 0002 8671 06 [BIC: INGBNL2A] te Almere, onder vermelding van naam, adres, e-mailnummer en indien relevant ringers- of assistentringersnummer. Kijken we naar het beleid binnen het NIOO en KNAW en naar alle ontwikkelingen in wetgeving en politiek die ringers en Vogeltrekstation kunnen raken, dan is een sterke vereniging een noodzaak om uw belangen te behartigen waar dat mogelijk is; wordt dus lid!

Heeft u uw lidmaatschap 2014 nog niet betaald? Doe dit dan zo snel mogelijk op bovengenoemd rekeningnummer.

Recensie: Guide d'identification des oiseaux en main. Les 250 espèces les plus baguées en France

Arnoud B. van den Berg

Guide d'identification des oiseaux en main. Les 250 espèces les plus baguées en France, door Laurent Demongin, Mortsel, Belgium, 2013. Paperback, 310 pp. ISBN 978-2-7466-5713-7. Bestellen bij Laurent Demongin via guidebague@gmail.com. Kosten 28 € + 3,50 € p&p + 1,50 € voor PayPal.

Deze gids behandelt de 250 meest geringde vogelsoorten van Frankrijk en de helft wordt in beslag genomen door informatie over niet-zangvogels. Het boek levert met tabellen, biometrie en gedetailleerde foto's van veertjes betere informatie dan Kevin Bakers 'BTO Guide 24' (1993) over 'European non-passerines'. Het bevat tevens extra informatie over allerlei soorten die door Lars Svensson (1992) in zijn 'Identification guide to European passerines' worden behandeld. Dankzij een goede lay-out en overzichtelijke inleiding heeft men niet meer dan een basale kennis van de Franse taal nodig om het boek te gebruiken.

Welke zijn die 250 soorten? Enerzijds slechts een enkele zwaan (*knobbel*) en een paar Anser ganzen (en geen enkele *Branta*) en anderzijds meer dan 10 eendensoorten. Daarna komen onder meer veel soorten futen, reigers, roofvogels, alle rallen, bijna alle steltlopers, meeuwen, sterns, alken, duiven en uilen, een paar stormvogels en aalscholvers, soorten als bijeneter, nachtzwaluw, gierzwaluw en vale gierzwaluw, ijsvogel, hop, scharrelaar en alle spechten, inclusief ondersoorten van elders in Europa. In veel soortteksten worden minutieus de verschillen uitgelegd met andere soorten die niet of zeer zelden in Frankrijk worden gezien. Bij kokmeeuw worden bijvoorbeeld ook de handkenmerken van dunbekmeeuw, kleine kokmeeuw en grijskopmeeuw gepresenteerd. Bij koekoek wordt niet alleen de Noord-Afrikaanse ondersoort *bangsi* maar ook het onderscheid met boskoekoek tot in details uitgelegd. Bij uilen kan men bijvoorbeeld de biometrie van drie ondersoorten van kerkuil vinden (*alba*, *guttata* en *erlangeri*) en staat bij dwergooruil een uitgebreide tekst over gestreepte dwergooruil, een soort die niet dichterbij dan Turkije voorkomt. Van zangvogels worden uiteraard niet alle dwaalgasten behandeld maar toch kan men volop informatie vinden over die soorten piepers, rietzangers, grasmussen en boszangers waarvan jaarlijks ergens in noord-westelijk Europa een handjevol opduikt. Voor zangvogels blijft Svenssons gids onmisbaar maar dit Franstalige boek voegt daar wel nieuwe informatie aan toe over lastige groepen als vliegenvangers, staartmezen, matkoppen, boomkruipers, klauwieren, barmsijzen en kruisbekken. Het is voor elk ringstation aan te bevelen dit boek bij de hand te houden.

Terugmeldingen

Houtsnip, *Scolopax rusticola*, Paris GY.107627

Sinds enige tijd bestaat er in Nederland een tweede authentieke houtsnippenfouw naast de fouw in het Rijsterbos in Gaasterland. De nieuwe fouw staat in het Gooi en is een initiatief van de Werkgroep Houtsnippenvangers Nederland. Veel houtsnippen zijn er nog niet gevangen, maar één van de gevangen vogels was wel geringd. Deze vogel werd op 5 januari 2011 geringd te Larée, Gers, Midi-Pyrénées, Frankrijk en werd teruggevangen met de fouw op 10 december 2013. De eerste terugmelding voor de nieuwe fouw, proficiat!

Zwarte stern, *Chlidonias niger*, Helsinki PT.59779

Jan van der Winden houdt zich al vele jaren bezig met onderzoek naar zwarte sterns. Dat levert regelmatig leuke terugmeldingen op van vogels uit broedgebieden in Polen, Scandinavië, (Wit) Rusland en de Baltische staten. Deze vogel werd als nestjong geringd te Evijärvi, Vaasa, Finland (63° 19'NB, 23° 25'OL) op 20 juni 2002, en door Jan teruggevangen op de Kreupel in het IJsselmeer op 3 augustus 2013. Het is de noordelijkste zwarte stern die tot nu toe in Nederland is teruggemeld. Ook de verstreken tijd, ruim 11 jaar, mag er zijn.

Gierzwaluw, *Apus apus*, Arnhem P.24206

Deze gierzwaluw werd als tweede kalenderjaar vogel geringd door Henk van de Wetering op 10 juni 2001 te Zurich (in Friesland wel te verstaan) en teruggevangen door Ype Albada op 8 mei 2014 te Laaksum, 28 kilometer van de ringplaats. De vogel werd gevangen bij Ype thuis achter een boomwal met een hijsnet waar hij boeren- en huiszwaluwen mee vangt.

Terugvangsten van gierzwaluwen zijn schaars, maar wat deze terugvangst extra bijzonder maakt is de lange periode, bijna 13 jaar, die tussen ring- en terugvangst ligt. De leeftijd van deze vogel was bij de terugvangst bijna 14 jaar. "Dit is een geweldige terugvangst voor mij van deze soort mijn oudste tot nu toe" schrijft een enthousiaste Henk van de Wetering. Hoewel een respectabele leeftijd, zijn er wel oudere gierzwaluwen bekend. De oudste is een vogel uit Zwitserland die 21 jaar werd.

Roek, *Corvus frugilegus*, Riga M.8354

Op 19 mei 2013 werd deze roek geringd als nestjong te Gardene, Dobeles, Letland. Op 15 maart 2014 werd de vogel dood gevonden bij een boerderij in Deurne, Noord-Brabant. Melder Jan Biemans schrijft: "Ik ring al jaren boerenzwaluwen bij deze boer. Nadat de Roek al enkele dagen in z'n eentje (raar!) rond de boerderij was gezien, werd ze dood gevonden in de wei. Natuurlijk was de boer blij verrast na het zien van de ring. Heeft toch wel voordelen dat zo iemand een ringer kent!"

Roeken uit Scandinavische en Russische broedgebieden zijn trekvogels die bij ons overwinteren en doortrekken. Er zijn meerdere terugmeldingen van roeken uit die regio, maar dit is de eerste uit Letland.

Mededelingen

Instructiefilms GRIEL

Onlangs is een aantal instructiefilms over GRIEL gemaakt waarin de belangrijkste processen in GRIEL stap voor stap worden uitgelegd. Er is een film over het invoeren van ringgegevens, over het gebruik van Google Maps, over de berichten en over uw accountgegevens. U vindt de films op www.griel.nl, op de welkompagina die u ziet direct nadat u ingelogd bent. U kunt de films ook op Youtube bekijken. We raden iedere GRIEL gebruiker aan de films te bekijken (ze duren maar een paar minuten)!

Certificering

Inmiddels is alweer een aantal certificeringsbijeenkomsten met succes uitgevoerd. Voor dit najaar staan nog de bijeenkomsten op Schiermonnikoog (27 september, reeds volgeboekt) en bij VRS Nebularia op Westenschouwen op 12 oktober (ook vol helaas) op stapel. We zullen ons best doen om nieuwe bijeenkomsten zo spoedig mogelijk op de website aan te kondigen. In de planning staan twee binnenbijeenkomsten voor (kerk)uilenringsers georganiseerd door Johan de Jong en een steenuilenbijeenkomst door STONE ergens deze winter. Houd de website in de gaten!

Alle deelnemers krijgen dit najaar persoonlijk bericht over hun certificering. De brieven worden tegelijk na de laatste certificering in oktober verstuurd. Deelnemers aan de bijeenkomsten in de Ooijse Graaf, Zwarte meer en Budel moeten dus nog even geduld hebben.

Op dinsdag 17 juni organiseerde Vogeltrekstation een bijeenkomst op het NIOO in Wageningen die geheel gewijd was aan het downloaden en bewerken van gegevens uit GRIEL met behulp van Excel. Deze bijeenkomst was druk bezocht en een groot succes. We willen daarom nogmaals een dergelijke bijeenkomst organiseren, maar een datum is op dit moment nog niet bekend.

Ringersdag 2014

Op zaterdag 13 december 2014 vindt de jaarlijkse ringersdag plaats op een nader te bepalen locatie in Wageningen. De afgelopen twee keer is de ringersdag op het NIOO gehouden, maar helaas is er binnen het NIOO-gebouw geen ruimte die het groeiende aantal bezoekers op een goede manier kan herbergen. We zoeken daarom naar een nieuwe locatie die aan alle eisen voldoet. Zodra deze gevonden is wordt dit op de website bekend gemaakt.

Certificering, een voortgaand proces

Binnen het certificeringssysteem moet elke ringer minimaal één maal per drie jaar een bijeenkomst bijwonen. De agenda (www.vogeltrekstation.nl/informatie-voor-ringers/agenda-certificeringsbijeenkomsten) van dergelijke bijeenkomsten staat op onze website, evenals de volledige tekst van het certificeringssysteem. Aanmelden kan via het webformulier of direct vanuit de agenda op de voorpagina van de website. Op de website kunt u met behulp van uw ringersnummer ook nazien wanneer u voor het laatst een bijeenkomst hebt bijgewoond. Op uw ringvergunning wordt bovendien de datum vermeld waarop uw certificeringsstatus afloopt. Zorg dat u tijdig een nieuwe bijeenkomst heeft gevolgd! Als u op 1 maart in de voorgaande drie jaren geen bijeenkomst succesvol hebt bijgewoond (of een dienstverband met een beroeps-onderzoeksinstelling is niet aantoonbaar), dan wordt uw ringvergunning niet verlengd.

(Te) weinig geringd?

Beginnend in 2006 gaan we elk jaar uiterlijk op 1 maart het afgelopen jaar evalueren: als het aantal geringde vogels van een ringer (vrijwel) nihil is dan vraagt het Vogeltrekstation u dat toe te lichten. Als er dan voor ons geen beeld zichtbaar wordt waarin verbetering gaat optreden dan wordt (dat deel van) de ringvergunning op 1 maart van dat jaar niet verlengd. (Op Het Vinkentouw nr.104, blz.5)

CES-gegevens op tijd insturen

Het CES-project levert belangrijke informatie op over reproductie en overleving van Nederlandse broedvogels. Om een vlotte verwerking en snelle rapportage mogelijk te maken verzoeken we u dringend uw ring- en terugmeldgegevens van het CES-project, inclusief de ingevulde overzichtslijst, uiterlijk op 1 oktober van het zelfde jaar aan het VT te melden, zodat kort daarna met de controle van de gehele gegevensset kan worden begonnen. Over te laat ingestuurde gegevens kan geen vergoeding voor de gebruikte ringen worden betaald. CES is ons belangrijkste monitoring project en die gegevens moeten op tijd binnen zijn, anders verliest het project zijn actualiteit, en daarmee zijn waarde.

Jaarlijks verlengen van uw ringvergunning.

Elke ringvergunning heeft een geldigheidsduur van één jaar (1 maart - 1 maart). Bij het novemnummer van Op het Vinkentouw zit een formulier waarop u uw handtekening kunt zetten en terugsturen: 'ja, ik wil volgend jaar weer een ringvergunning'. Een aantal mensen vergeet dat te doen, of heeft geen formulier ontvangen en merkt ook niet dat zij dan in februari geen nieuwe vergunning toegestuurd krijgen. U kunt ook het webformulier invullen op onze website. Hebben wij, om wat voor reden dan ook, uw aanvraag voor een nieuwe vergunning niet ontvangen dan kan dat tot 1 juli worden rechtgezet. Na 1 juli wordt uw ringvergunning beëindigd. U kunt opnieuw een aanvraag indienen, die wordt dan beoordeeld volgens de dan geldende normen.

Bestellen van ringen

Normaal gesproken worden bestellingen in onze webwinkel elke week afgehandeld en verstuurd, soms vaker. Het kan echter voorkomen dat door grote drukte de verwerking van bestellingen trager verloopt. We verzoeken u dringend daarmee rekening te houden voor uw ringactiviteiten en uw bestellingen tijdig te plaatsen. We kunnen niet garanderen dat 'last-minute' bestellingen van ringen tijdens het veldseizoen op tijd kunnen worden afgehandeld. Bestellingen buiten de webwinkel worden niet langer geaccepteerd. We verzoeken u zoveel mogelijk te betalen met IDEAL.

Klachten over verzoeken opsturen van ringgegevens

Regelmatig krijgen we klachten van de ringers over het feit dat er veel verzoeken om ringgegevens ('navragen') bij uw berichten in GRIEL staan. Begrijpelijk, maar er is een logische verklaring. U krijgt zo'n verzoek van ons als er een terugmelding door ons ontvangen is van een ring die aan u verstrekt is en uw ringgegevens zijn er nog niet. We stellen het dan op prijs als u die ringgegevens z.s.m. aan ons door geeft, dan krijgt u ook z.s.m. de terugmelding opgestuurd. Heeft u nog geen toegang tot GRIEL en wilt u graag ringgegevens invoeren, meld het ons en u kunt aan de slag.

Maar het gebeurt ook regelmatig dat iemand een terugmelding doorgeeft waarbij er een fout in het ringnummer is geslopen. Als de ringgegevens wel aanwezig zijn krijgt de ringer een verkeerde terugmelding (bv. geringd als Tuinfluiter, teruggemeld als Boerenwaluw); als die ringgegevens niet aanwezig zijn, dan krijgt de eigenaar van de ringstreng ten ontechte een verzoek om die ringgegevens op te sturen, terwijl de desbetreffende ring nog niet is gebruikt. Deze navragen worden veroorzaakt door lees- tik- of schrijffouten van de melder en worden automatisch gegenereerd. Vogeltrekstation kan hier niets aan doen, maar ontvangt natuurlijk wel graag bericht van u dat de ring nog niet is gebruikt. We weten dan dat de melding onjuist is en kunnen deze verwijderen.